

Skizofrenide Viral Etkenler

Salih BATTAL*
Mine TAZELER*

1918 yılındaki epidemik influenza salgınıni takiben görülen psikotik semptomlar, viral enfeksiyonların skizofrenik bozukluğa yol açabileceği düşüncesinin doğmasına neden olmuştur. Meninger 77'si dementia-paceox tanısı almış olan 175 postinfluenzal psikoz vakası yayınlamış, bu vakalardan bazılarını da Manik Dépressif Bozukluk olarak değerlendirmiştir. Dementia Praecox tanısı almış olan olguların, duyguyu ve düşüncede yarıлма, enkoherans, stereotipi, bizar davranışlar gibi skizofreniye özgü semptomlar gösterdiklerini vurgulayarak, postinfluenzal psikoz ile skizofreni arasındaki benzerlikten söz etmiştir (10).

Goodall, ensefalitis letarjika ve psikozlar arasındaki fenomenolojik benzerliklerle ilgilenmiştir (7). Daha sonra pek çok araştırmacı bu benzerlikleri vurgulamışlar ve 1918 yılındaki epidemik influenzada enfalitis letarjikada etken vurusun A(H1N1) influenza "Swine" serotipi olduğunu belirtmişlerdir (3,4,5,11). Goodall, 1932 yılında açık bir şekilde skizofreni ve virütik enfeksiyonlar arasındaki ilişkiyle viral hipotezi ortaya atmıştır. 1918 yılındaki ensefalitis letarjika epidemisini takiben ortaya çıkan psikotik tablolar ile skizofrenik semptomlar arasındaki benzerlikten söz etmiştir (7).

influenzaya bağlı böyle nörosikiyatrik bozukluklar, uzun süre çok fazla görülmemiştir. Ancak Lyodd Still (H2N2) influenza serotipi ile olan pandemiden sonra küçük bir grupta psikotik bozukluklar gözlemiştir, bu hastalardan bir kısmında konfüzyonel tablolar görüldüğünü, bazılarında da işitsel halusinasyonlar olduğunu vurgulamıştır (9).

Himmelhoch ve arkadaşları, Misra ve Hay, viral etkenlerle ilişkili olan, nörolojik patolojileri olmayan veya BOS değişiklikleri saptanmamış hastalarda skizofreniye benzer semptomlar gözlediklerini, ancak hastalığa etken olan spesifik virüsü ayırtedemediklerini belirtmişlerdir (8,11).

Skizofrenik semptomlar, Vilyuisk ensefalitisinde de açık olarak gözlenmiştir. Bu hastalık picorna virüsünden kaynaklanmaktadır. Rusya'da görülmüş olan bu hastalıkta tekrarlayıcı epizodların progressif bozulmalara yol açtığı, skizofreniye benzer semptomlarla seyreden ve demansa kadar giden bir hastalık olduğu belirtilmiştir (4,5).

Buna benzer örnekleri pek çok araştırmada görmek mümkündür. Bu araştırmalarda viral enfeksiyon ve psikoz arasındaki ilişkiden bahsedilmektedir (6,15,16). Bu çalışmaların dışında, postmortem olarak pek çok çalışma yapılmıştır. Stevens, postmortem beyinlerde yaptığı çalışmasında 28 skizofren ve 46 kişilik kontrol grubunda periventriküler fibriler gliozis araştırması yapmış, skizofrenlerin %75'inde periventriküler ve periaqueductal bölgelerde gliozis bularak skizofrenide inflamatuvar prosesten bahsetmiştir (13). Diğer bazı çalışmalarda çeşitli derecelerde bulunan gliozis düzeylerinin ve yapısal değişikliklerin inflamasyon sonucunda ortaya çıktığı ve skizofrenide viral enfeksiyonların, özellikle sitomegalovirüs'ün (CMV) etken olduğu belirtilmiştir (2,3,6,16).

Stevens'in bir çalışmasında 6 skizofrenik hastanın 4'ünde diğer psikozların 2'sinde CMV antikor saptanmıştır (14).

Albrecht ve arkadaşları, 60 skizofren ve 26 kontrolde CMV antikor düzeylerini araştırmıştır. Hastaların %68'inde, BOS/Serum CMV antikor düzeylerinin kontrol grubuna göre yüksek olduğu belirtilmiştir (1).

Bu çalışmaların dışında, genetik çalışmalarda da virütik bulaşmadan bahsedilmektedir. Örneğin monozigot ikizlerde konkordansın %100 olması beklenirken, %36-58 arasında olması, çift yumurta ikizlerinde konkordansın diğer kardeşlere oranla yüksek olması, aynı cinsten akrabalarda diğer popülasyona oranla

* GATA Psikiyatri A.B.D.

daha fazla skizofreni olgusunun görülmesi, skizofrenide yakın temasın veya çevresel faktörlerin etkili olabileceğini düşündürmektedir (4,5,6).

Skizofreninin kişiden kişiye geçişini gösteren bir bulgu halen saptanamamıştır. Ancak monozigot ikizlerden biri hastalandıktan sonra ikincisinin ilk altı ay içinde hastalanma oranı, yüksek bulunmuştur. Bu durum fiziksel temasla ilgili olarak yorumlanmaktadır (6).

Skizofrenik bozukluklarda, mevsimsel ilişkiler de viral etyoloji üzerinde düşünülmesine neden olan fak-

törler arasındadır, örneğin skizofrenik bozukluk, kış aylarında doğanlarda sık görülmektedir. Ayrıca hastalığın ilk ortaya çıkışı sıklıkla Haziran ve Ağustos aylarında olmaktadır. Bu dönemlerin virütik bulaşmanın en yaygın olduğu ve virütik hastalıkların en fazla görüldüğü dönemler olduğu ileri sürülmektedir (2,4,6,14).

Sonuç olarak, kesin deliller olmamakla beraber, skizofreni etyolojisinde, viral etkenlerin üzerinde durulması gereken önemli bir konu olduğu, bu alanda ileri araştırmalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

1. Albrecht P, Torrey EF, Boone E, Hicks J.: Raised Cytomegalovirus-Antibody Level in Cerebrospinal fluid of Schizophrenic Patients. *The Lancet*, 11, 769-772, 1980.
2. Baker HF, Bloxham C, Davies H, Ferner IN.: The Viral Hypothesis of Schizophrenia; Some Experimental Approaches. *Advances in Biological Psychiatry*, 12, 1-19, 1983.
3. Crow TJ, Tyrrell DAJ, Ferrier IN, Johnstone, EC: Virus-Like Particles in CSF in Schizophrenia. *The Lancet*, 7,35, 1979.
4. Crow TJ.: The Biology of Schizophrenia. *Experientia*, 38, 1275-1282, 1982.
5. Crow TJ.: Is Schizophrenia an Infectious Disease? *The Lancet*, 22, 173-176, 1983.
6. Crow TJ.: A Re-Evaluation of the Viral Hypothesis: Is Psychosis The Result of Retroviral Integration at a Site Close To the Cerebral Dominance Gene? *British Journal of Psychiatry*, 145:243-253, 1984.
7. Goodall E.: The Exciting of Certain States, at Present Classified under Schizophrenia by Psychiatrists, May be infection. *Journal of Mental Science*, 78: 746-755, 1932.
8. Himmelhoch J, Pincus J, Tucker G, Detre T.: Subacute Encephalitis. Behavioural and neurological aspects. *British Journal of Psychiatry*, 116:531-538, 1970.
9. Loyd-St'ill RM.: Psychosis following Asian influenza in Barmados *The Lancet*, ii, 20-23, 1958.
10. Meninger KA.: Influenza and Schizophrenia an analysis of post-influenzal "dementia-precox" as of 1918 and five years later. *American Journal of Psychiatry*, 5: 469-472, 1926.
11. Misra PC, Hay GG.: Encephalitis presenting as acute schizophrenia. *British Medical Journal*, 1:523-553, 1971.
12. Nun K.P, Lask B, Cohen M.: Viruses, Neurodevelopmental Disorder and Childhood Psychosis *J. Child Psychol, Psychiat*, 155-64, 1986.
13. Stevens RS.: Neuropathology of Schizophrenia. *Arc Gen Psychiatry*, 39:1131-1139, 1982.
14. Stevens JR, Larigloss JM, Albercht P.: A Search for cytomegalovirus and a Herpes viral Antigen in Brains of Schizophrenic Patients. *Arch Gen Psychiatry*, 41, 795-801, 1984.
15. Yılmaz E, Kocabeyoğlu Ö, Gün H, Göngör S, Emekdaş G, Yücel N.: Sağlıklı kişilerde Risk gruplarında Sítomegalovirus IgG ve IgM antikorlarının ELİSA Testisiyle araştırılması. *GATA Bülteni*, 30:435-442, 1988.
16. Weinberger Dr, Wagner RL, Wyatt RJ.: neuropathological Studies of Schizophrenia: A Selective Review. *Schizophrenia Bulletin* 2, 193-212, 1983.